

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

A villámhárítók.

A nagyobb szerű nemzeti küzdelmek ellenében mindannyiszor előke-
rül a magyar kormány műhelyéből két villámhárító.

Nem szabad a király és a nemzet közötti jó viszonyt megzavarni, nem szabad a király és nemzet között ellentéteket szítani, azokat kiélesíteni, elmérgesíteni.

A nemzetnek nem meddő közjogi harcokban kell erejét felemészteni, mert ezzel elterelik figyelmét a gazdasági megerősödés annyira fontos kérdéséről, pedig a nemzetnek már halaszthatatlan érdeke, hogy gazdaságilag megerősödjék, megizmosodjék.

S a nagy parlamenti viharok nem bírnak ellentánni a két hatalmas villámhárítónak. Zug-bug ugyan a vihar, de csakhamar mégis lecsendesedik.

Aztán megint nyugalom áll be. Visszaviszik a két villámhárítót jól őrzött helyükre, egy kicsit reperálnak rajtuk, mert a tomboló vihar néha-néha mégis csak megviseli őket.

Hát ugyan miért kell a nemzeti törekvések kifejlődését villámhárítókkal feltartóztatni?

Akik mindenben igazat adnak

a kormánynak, de lelkiismeretüket mégis meg szeretik nyugtatni, azok ilyen tetszetős módon érvelnek.

Szükség van rájuk azért, mert nálunk a nemzeti intézmények fejlesztése nem tervszerűen történik. Nálunk nem úgy harsognak az elvek, hogy mielőtt döntő ütközetbe bocsátkoznának, az ütközet összes eshetőségeit előre jól megfontolják. Nálunk a nemzeti eszme hirtelen fellobbanó lángja nem számolván az időjárás viszonyaival, a pusztító tűzvész veszélyét idézhetné el. S különben sem oly tűrhetetlenek közjogi viszonyaink, hogy azok tökéletes kifejlődését végletéig menő küzdelmek árán is szabad volna kiereszkelni.

Feleljünk ezen álérvekre.

A nemzet mint élő organizmus nem nélkülözheti a nemzeti intézmények egyikét sem. Aki a nemzeti intézmények bármelyikét megtámadja vagy fejlődését megakasztja, a nemzet létérdekét veszélyezteti.

Nem szabad a nemzeti intézmények egyikét sem megakasztani fejlődésében, egyikét a másik rovására fejleszteni. Ha az embernek összes alkatrésze nem harmonikus, de az alkatrészek között kirívó a nagy

aránytalanság, akkor szörnyeteg. A nemzet mint élő szervezet nem tűrheti, hogy szörnyeteggé fajuljon. Fel kell támadnia benne az önérzetnek, ha intézményei természet szerű kifejlődésének útját állják, mert lételet nem kockáztathatja senki fia kedvéért és semmi erőltetett okból.

S a midőn a nemzet ez önvédelem harcát vivja, csoda-e, ha némileg elragadja az indulat, csoda-e, ha az életösztön nem válogatja meg higgadtan eszközeit.

Ne támadják meg a nemzet létfeltételeit, ne állják természetes fejlődésének útját s akkor nem lesz nyugodtabb nemzet mint a magyar.

Hát nem érdemli meg ez a nemzet, hogy végre teljesen megszilárduljanak közjogi viszonyai, hogy végre elfoglalja méltó helyét a független nemzetek sorában? Nem érdemelné meg akkor, ha nem volna meg benne az a makacs ragaszkodás, hogy csak független nemzeti államban akar élni!

A gazdasági megerősödés kérdését nem lehet a közjogi kérdésektől olyképp elkülöníteni, mint a kormány és vakon követői hirdetik. A gazdasági megerősödés kérdése nagyon fontos lehet a tekintetben, hogy mily

TÁRCZA.

Édes tövis.

A föld legszebbje,
Legédesebbje
A lányka itt.
Merő ígézet
Arczát ha nézed
S kis ajkait.

Tekints szemébe
Ha drága képe
Rád mosolyog,
S légy kész a csókra,
Ha hív a csókja,
Éz böles dolog.

De bár fogadja,
Hogy gondolatja
Csak a tied,
Ne hajts a szóra,
Fordul az óra —
S már elfeled.

Mert női hűség,
Bár gyönyörűség,
Mint gondolat —
De itt csak álmod,
Meg nem találod
A nap alatt.

Dombay Hugó.

Egy csókért.

— Epizód a bosnyák hadjáratból. —
Irta: Olsavszky Lajos.

A pap Barnabásnak keresztelte: de semmi ismerőse sem tudta volna megmondani, ki az a Barnaffy Barnabás, ha ezen a néven kérdezik tőle. Pedig sokan ismerték, hanem Bazsi néven. Mindenki szerette az örökké vig, örökké tréfás fiút; haragudni nem lehetett rá.

Rajongott a nőkért és ahánynyal csak összejött, mindannyinak tudott valami lekötelezőt mondani és mindig elmésen, mindig ügyesen. A nők nem vették az udvarlását komolyan; ő maga sem.

Ráfogták, hogy már amikor keresztelni vitték, udvarolni igyekezett az ő fiatal keresztanyjának, de az nem értette meg; a kezeit is terjesztette utána, hogy megölelje, de ez nem sikerült. Ez a két kudarc volt azután az oka, hogy riva fakadt, éppen akkor, amikor a keresztviz érte. Sirt is az egész szertartás alatt.

Az 1878-ik évben Bazsi épen egyéves önkéntesi szolgálatát töltötte. Igen illet neki a katonaruha; csak úgy feszült rajta,

mintha ráöntötték volna. Meg is akadt rajta sok menyecske s leány szeme.

Már számítgatta, hogy harmadfél hónap szolgálni valója van: akkor aztán megszabadul a katona ételtől. Nem bánta, hogy katonáskodni kell; de mégis furesának találta, hogy amikor ő elmerülhetne egy-egy szépasszony szeméinek a nézésébe és igyekeznék kitalálni, mi rejlik az aszszony szívében, akkor ő ne lásson egyebet a világból, mint a sötét börtön kis szelelő-ablakát és még a kurtavas is ott alkalmatlankodjék a kezén-lában.

Julius második felében jött meg a parancs, amelylyel ezredét mozgósították és leküldték Boszniába. Bazsinak is menni kellett. Nem busult: azzal vigasztalta magát, hogy ott is akad majd asszonyféle, aki meghallgatja a szép szót, kérelmet.

Le volt már verve Bosznia nagy része, amikor augusztus vége felé hire jön, hogy az éjszakai részen. a Száva mentén lakó bosnyákok újra lázonganak, felkeltek. Részint más vidékről küldöttek oda haderőt, részint pedig új ezredeket mozgósítottak.

Szeptember tizenharmadikán már Ma-

erővel képes a nemzet az ellene intézett támadásoknak ellentállani, mily erőt képes a fejlődésének útját álló akadályok ellen kifejteni, de minden fontossága dacára sem annyira fontos, hogy valahányszor felbuzdul a nemzetben a törekvés valamely nemzeti intézményének kiépítésére iránt, mindannyiszor kételkedetlenül élénk tartású villámhárítóként a száraz kenyér kérdését és reánk huzzák mintegy hideg lepedőként a nemzet és király között keletkező feszült viszonyt.

A küzdelmek hevében, igaz — könnyen elragadja az indulat a lelkeket s olyankor a küzdelem el is veszti jogosultságát, mert vagy a czélt tévesztik szem elől, vagy az eszközöket nem választják meg megfelelően.

Ilyen küzdelmek azonban nálunk nem igen voltak és nem igen vannak, mert népünk bármiképp vadolja és öt ellensége vagy irigye, mindenkör elég józan belátással birt ahhoz, hogy indulatát kellő módon fékezni tudja.

Most reperálják a villámhárítókat, ki tudja nem-e lesz reájuk nemso-kára szükség. T.

A pénzügyigazgatóság.

Eszünkbe jut M kszáth Kálmán egy karczolata, a melyben elmeséli, hogy * falu miként kardoskodott a falunak zsidót fogni, akit azután a falu igazán mesébe való módon kényeztetett el.

Mennyi küzdelemben, mennyi fáradságba, mennyi erőbe került, míg megfogtuk a pénzügyigazgatóságot. Meg is becsüljük érte! Palotát épi-

gyar-Samác és Krusevicza alatt, a Száva szlavóniai partján volt a hadosztály, amelynek az volt a feladata, hogy átkelve a Száván, megfékezze a már levert, de újra felkelt bosnyákokat.

E nap estéjén a bosnyák vezérek is összejöttek Török-Samácson és tanácsot ültek. Itt kapták meg a felszólítást is, hogy tegyék le a fegyvert. Elhatározták, hogy nem fognak ellentállani, ha az ellenség nem bántja őket; de ha csak egyetlen lövés esik is, akkor az jel lesz a harezra, a háborura.

Minnek is ellenkeznének? — A hátok mögött tűz és vas pusztit és vérözön jelöli az utat, amerre az ellenség hatalmas serege halad. A felkelők kevesen vannak és ha szerencsések lennének is most, újabb és újabb hadseregek jönnek ellenük és végre mégis csak levernék őket. De a fegyvert most még nem adják ki a kezeikből. Ki tudja mi jöhet és mire lesz az jó? Lehet azt letenni az utolsó pillanatban is.

Másnap már napkelte előtt utnak indit a parancsnok Krusevicza alól egy századot, azzal a parancsesal, hogy menjen a Száva parton fel, mintegy félóra,

tünk neki, impozánsat, nagyszerűt. Gondoskodunk minden szükségletéről. Ugy a kedvében fogunk járni, hogy soha, de soha el nem kívánkozik tőlünk.

De engedjük át a szót kiküldött tudósítónknak:

Aranyosmaróth községhezára kitűzték a győzelmi lobogót! Port-Arthur bevételének híre aligha fog oly nagy érdeklődést felkelteni a nagy világban, mint amily érdeklődést keltett Aranyosmaróthon annak a híre, hogy jön a ministeri tanácsos, hozza a pénzügyigazgatóságot.

Már kora reggel nagy élénkség uralkodott a városban, csoportok verődtek össze s lassanként hatalmas néptömeg vonult fel az utcákon, a melynek élén trombita harsogás jelezte, hogy ünnepnapja lesz Aranyosmaróthnak.

A tömeg hol felfelé sétált, hol lefelé, míg végre kitudódván, hogy merre leszén báró Pongrácz Vincze pénzügyministeri osztálytanácsos ünnepélyes fogadtatása, a lelkesült tömeg esendben és rendben felvonult a kijelölt helyre.

A tanácsos ur megérkezett. Ezer torok lelkesült éljenzése fogadta. Kiséretében voltak Klobusitzky János a kerület országgyűlési képviselője, báró Ambrózy István, Szent-Ivány Oszkár stb. Átnyujtatván a rózsacsokor, Kosztolányi Aurél kir. tanácsos adott magvas tartalmu beszédben kifejezést a város közönségének érületéről, mire az osztálytanácsos ur szép szavakkal köszönte meg a szívélyes fogadtatást s adta világosan, határozottan, kétségbe nem vonható módon tudunkra, hogy a pénzügyigazgatóságot okvetlenül Aranyosmaróthra helyezik át s hogy a kormány visszavonhatatlan akaratát minél előbb óhajtja megvalósíttatni.

Szünni nem akaró lelkes éljenzés kíséretében vonult fel aztán az osztálytanácsos ur a vármegyeház dísztermébe, a melyet a polgárság rang és egyéb más különbség nélkül egészen megtöltött. Értekezlet volt, a melynek vezetésére Simonyi Béla alispán az osztálytanácsos urat kérte fel. Ujból ünnepélyesen ki lett hirdetve az, amit Isten szabad ege alatt már hallottunk s a polgárok örömittasan vették tudomásul. Ugy hatottak a ministeri tanácsos ur szavai, mint mikor a sinai hegyről hallatszott az isteni ige s jó volt még egyszer kihirdetni a ministerium ha-

tározatát, mert egyszeri hallásra szinte hitetlen volt.

Következett természetesen Kosztolányi Aurél kir. tanácsos ur felszólalása, aki már jelzett beszédét megismételvén, egyuttal azt az indítványt tette, hogy azonnal keressék meg a helyet, a hova legalalmasabb volna a pénzügyi palotát felépíteni.

Miután az értekezlet még gróf Tisza István ministerelnök, Lukács László pénzügyminister és Gränzenstein Béla államtitkárt táviratban üdvözölte, az értekezlet véget ért s a ministeri kiküldött a város vezetőinek bemutatkozása után terep szemlére indult.

A szemle eredménye fölött délután a község házánál volt értekezlet, amelyre ugyan körözött meghívót bocsátottak ki, de azért bebocsátottak oda minden tisztességes embert.

Nem ez az értekezlet határozott véglegesen, hanem a folyó hó 3-ra kitűzött képviselőtestületi gyűlés és pedig olyképp, hogy a templom mögötti községi telken lesz felépítve az a hatalmas palota, amely városunkat nem csak külsőleg fogja emelni, de más tekintetben is.

Kossuth apánk szavaival végzem tudósításomat: „annyi energiát a kivitelben, — mint a mennyi hazafiuságot tapasztaltam a megajánlásban”, s a poklok kapuit is hiába nyitják ki, hogy azon Aranyosmaróthról elvigyék a pénzügyigazgatóságot!

Zavaros költségvetések.

Ujbánya város háztartási mizériái nem a legújabb keletűek. Már évtizedekkel ezelőtt foglalkozott velük a megyei sajtó. Már ekkor beszéltek a város rossz anyagi viszonyairól, helytelen gazdálkodásáról és sok egyébbről, a mi ezekkel összefüggött.

A felsőbb hatóságok előtt nem voltak ezek ismeretlenek. Tudtak róluk, vagy legalább tudniok kellett volna, de vagy azt hitték, hogy e bajok idővel önmaguktól is orvoslást találnak, vagy pedig azt gondolták, hogy jobb azokat nem bolygatni.

Hát az vitathatlan, hogy az eddigi költségvetések rosszak és irreálisak voltak. A fegyelmi határozat indokaival élve „a tényleges szükséglet és fedezet reális számbavétele nélkül” készültek.

Erről azonban a felsőbb hatóságoknak tudomásuk volt. Bizonyítják ezt a zárszámadások, a melyek évről-évre megfordultak felülvizsgálat és jóváhagyás végett ugy a vármegyénél, mint a ministeriumnál. Ezekből látható, volt hogy az évi költ-

ott az utászok csónakain keljen át a vizen és a tulsó parton jól elrejtett helyen foglaljon állást. Ha csakugyan harezra kerülne a dolog, akkor a menekülő bosnyákokat ez a század fogadja jó közeli gyors-tűzzel. A század elvonul és a tulsó partra érve, a tengeri-földönárookban rejtőzik el. Ott, ahol a Samácztól Goricza felé vezető ut a tisztásról a tenderi földhöz érve, hirtelen kanyarodik. A század jól rejtőzik el; mindent láthat a tisztáson, egészen a faluig és mindent elérhet a golyóival.

Fél órával a század elvonulása után a parancsnok utnak inditja hadosztályát a Száván levő ponton-hidon keresztül, amelyet a hidászok az éjjel állítottak össze.

A bosnyákok nem foglalnak állást közvetlenül a hiddal szemben; akkor nyilvánvaló lenne az ellenséges szándékuk. Sokkal hátrább vonják meg magokat a vadászárkaikban, ahol még az utolsó pillanatban is van idő a fegyver letételére. Addig az utolsó pillanatig szemmel tarják a hidon átvonuló ellenséget, miképen viseli magát? Rögtön támadólag lép-e fel, vagy pedig harez nélkül is hajlandó-e birtokába venni Samácot?

Lövés dördül el a goriczai uton, —

amerre a nők és a gyermekek menekültek el s az első lövést több és több követi.

A jel meg van adva; fegyverre bosnyákok.

Kitört a harez és utána lángba borult Samác, majd Goricza, Krespicz Breska, Janyia s több község és város?

II.

De miért volt e lövés.

A goriczai uton, a tengeri-földön megvonuló század feltűzi a szuronyait és nyugodtan várja a Samác felől jövő menekülőket, a rohanó kocsisort. Ott van Bazsi is, mindjárt a kanyarodó mellett; jól végig láthat a kocsisoron és az egész uton. Itt már mint káplár, egy kis csapat parancsnokául van alkalmazva.

Ahogy az első kocsis megérkezik, megállítják és megvizsgálják; de csupán menekülő gyermekek és nők levén a vászonnal fedett kocsiban tovább engedik útjára. hasonlóan bannak el a másodikkal a harmadikkal és a többi kocsival.

Az uton két pompás ló által vont és a többiek módjára elfedett kocsis tünik fel amelyet lovas férfi kísér. Ezt a kocsit Bazsi és a legényei alig bírják elfogni. A

ségvetések mindenkor több-kevesebb hiánnyal zárultak. És ezért az évről-évre felterjesztett költségvetéseket a törvényhatóság mégis jóváhagyta anélkül, hogy az előző év számadásaiban jelentkező hiány fedezésére a várost felhívta, vagy a költségvetések reális megfektetése czéljából bármilyen érdemleges intézkedést is tett volna.

De minden magyarázatnál világosabban beszélnek magok a hivatalos adatok. A város irattárában levő évi zárszámadások igazolják, hogy a hiány

az 1897. év végén	8437	kor.	97	fill.
1898. " " "	7640	"	"	"
1899. " " "	368	"	52	"
1900. " " "	833	"	35	"
1901. " " "	5656	"	45	"
1903. " " "	3067	"	"	"

tett ki, míg az 1902. év végén esodálatos módon 1730 korona 60 fillér többlet jelentkezett. Ugyanígy látszólagos többlet mutatkozott 2548 korona 13 fillérrel az 1903. év végén is, a melynek magyarázata az, hogy a törzsvagyomból az előző év végén felvett kölcsönt a város hatósága még viszsza nem fizette. A valóságban azonban az 1903. év végén is 3067 korona hiány merült fel. Ezen gazdálkodási mód szerint a város hatósága 1897. évtől kezdve 1903. év végéig 37,439 korona 42 fillért vett igénybe a törzsvagyomból, a melyből ez idő szerint még 10,500 korona hátralék mutatkozik. Vagyis az évi átlag, a melylyel a város hatósága az évi költségvetést tullepte, az utolsó három esztendőben évenként 4600 koronára rugott, a mely számítás a törzsvagyon apadásának meg is felel.

Tudjuk jól, hogy a város tanácsát a költségvetések eddigi összeállításánál milyen elvek vezették. Félték a pótdadó emeléstől s ennek képesán a nagyközségi áramlattól, mely egyesek anyagi existenciáját fenyegette. De a törvényhatóságnak nem kellett ezektől tartani. Neki kötelességében állott volna már az első alkalommal, a midőn a költségvetések valólan összeállításáról meggyőződött, erélyesen közbelépni és a város tanácsát a valósnak megfelelő költségvetés elkészítésére utasítani. Vagyis ezen kérdésben is a törvényhatóság mulasztása karöltve jár a tanács mulasztásával s az egyik organumnak felületességét, vagy közönyét istápolta a másik organum hasonló eljárása.

Azért mondjuk azt, hogy ezeket nem a fegyelmi vizsgálat sütötte ki. Köztudomásúnak voltak azok. Már a vármegyeházi verebek is régen csiripelnek róluk!

A dolog élére állításának azonban

mégis megvan az a tagadhatatlan haszna, hogy a költségvetések megszerkesztésénél ezentul ugy a tanács, mint a törvényhatóság nagyobb rigorosítással és körültekintéssel fogják eljárni. Az idej költségvetést a képviselőtestület háromszor tárgyalta s jöllehet sohasem fogadta el, most jóváhagyás s illetve érdemleges elintézés végett a vármegyénél van. — Ugyanezen sors vár a jövő évi költségvetésre is. És ámbár a folyó évi költségelőirányzat szerint a pótdadó 76%-ban, a jövő évi költségvetésben pedig 114%-kal van praeliminálva, nagyon csalódnék az, aki azt hiszi, hogy ezen költségvetések most már minden kétséget kizárólag reális alapon nyugosznak.

A városi jövedelem oroszlanrészét az erdő adja. Ebben pedig óriási a rendtelenség. Még nyoma sincs abban az üzemterv szerinti gazdálkodásnak. — Az üzemterv szerinti vágásterületek ma sincsenek kijelölve s így nincs kizárva a lehetőség annak, hogy az erdőgazdálkodás nem felel meg az üzemtervnek. Különbem nem tudjuk magunknak megmagyarázni, hogy a míg a folyó évi erdő jövedelem 23,000 koronában van felvéve, addig a jövő évi költségvetésben már csak 8000 koronában szerepel. Akár az erdő felhasználata, akár a vágás területek kijelöléslen volta, akár a fahozam silánysága az oka, az eltérés egy oly város háztartásában, a melynek évi szükséglete átlag 80,000 koronára rug, minden esetre nagyon lényeges és megdöbbentő.

Es ép azért, mivel reális költségvetést csak reális bevételek alapján lehet készíteni, az erdőjövödelmek azonban az erdő kérdés gyökeres rendezéseig teljes alaposággal meg nem állapíthatók, azért nem hisszük, hogy akár a folyó évi, akár a jövő évi költségvetés reális, vagy ha annak is bizonyulna, komoly kételyünk van abban, hogy az erdei üzemtervekkel összhangban áll.

Leghelyesebbnek vélünk az erdei jövedelmet az erdő rendezéseig, mely szakszerű felméréseket tesz szükségessé; a rendes bevételekből kikapesolni és a hiányt pótdadóval fedezni. Igaz ugyan, hogy ez az adózó közönség fizetési képességét szerfelett igénybe venné, de legalább az állapotok radikális orvoslását tenné lehetővé.

Kétségtelen, hogy az erdő kezelés jelenlegi állapotában meg nem maradhat. Vagy állami kezelésbe kell a városi erdőket adni, vagy pedig zár alá helyezni. — Azon számtalan igénnyel szemben, melyet a lakosság részint jogosan, részint jogtala-

nul a városi erdők ellenében támaszt, — kellő függetlenséget csak a zárlat, vagy az állam által kinevezett közeg fejthet ki. A városi erdőtiszti intézmény rossznak bizonyult a multban és nem fog beválni a jövőben sem. Még megközelítőleg sem képes nyújtani azon garancziákat, a melyek az erdők állami kezelésbe vételével, mely különben a város autonomikus jogait nem érinti, a legkönnyebb módon érhetőek el.

Ideje tehát már annak, hogy ezen kérdéssel, mely a város létérdekeit öleli fel, felsőbb helyen is behatóan foglalkozzanak. Mert a míg ezen kérdést meg nem oldják, a város háztartása biztos alapon nyugodni nem fog. Nagy a törvények bősége, de annál nagyobb az igazság insége. „Légum copia, justitiae inopia.“

Justus.

A középiskola kérdése.

Hála a Mindenség böles vezetésének, elérkeztünk végre 21 évszázad multa oda, hogy im már a községi képviselőtestület is komolyan kezd foglalkozni a középiskola tervével.

Ideje is. Hiszen merő absurdum volt ez ideig is, hogy ilyen intelligens községnek, ahol ugyszólván csupa hivatalnok lakik, ne legyen középiskolája.

A magas kormánynak nem jutottunk eszébe, s a mi szerény vagyoni viszonyaink mellett nem igen télt ily nagyobb szabású áldozatra. Ez volna az a bizonyos meintség, mely az eddigi állapotokat védi.

Hát igaz, hogy mindennek van meintsége, de még igazabb az, hogy bizony mégis csak önmagunknak tehetünk érte szemrehányást. Oka könnyen érthető. A kormány soha és sehol sem tagadta meg támogatását a tanügy érdekében, ha látta, ha tapasztalta, hogy a kérdés fontos. Vajjon tapasztalhatta-e ezt nálunk? Aligha. Miből? Tettünk-e vajjon csak valamikor is komoly lépéseket. Soha. Szó volt róla nem egyszer. Es pedig legtöbbször olyképp, hogy egymásnak panaszkodtunk. Hát ez komoly törekvés? S addig-addig panaszkodtunk, amíg ugy beletörődtünk, hogy szinte hosszszu ideig teljesen meg is feledkeztünk róla. S talán még máig sem jutott volna eszünkbe, ha a kérdés nem volna sok tekintetben kapcsolatos a pénzügyigazgatóság áthelyezésével. Mert már a hiúság is sarkal benünket. Hogy ne vesse szemünkre az ide áthelyezendő pénzügyigazgatósági tisztviselő, hogy a nagy harezban, melyet Aranyosmaróth Lévával vivott, nem Léva lett

kocsis látva, hogy a többi kocsinak nem nak nem történt baja, gyanutlanul hajt be a tengeri közé vezető uton.

Az árokból váratlanul előtűnő alakok és a csillogó szuronyok láttára azonban a két paripa hirtelen megbokrosodik és hirtelen félrekanyarodva, az ut másik oldalán huzódó árokba borítja a kocsit, amelyből sikoltás tör elő. A kocsis messzire kiesik, épen egy baka mellé, aki rögtön megragadja és fogolylyá teszi őt.

A lovas-kisérő a paripája oldalába ütve kengyelvasát, átröpül az árkon eléje ugrat a megvadult lovaknak és megragadva a kantárt, megállásra kényszeríti őket. A gyorsan ott termett katonák átveszik a lovastól és megfogják a két tüzes állatot.

A lovas leugrik a paripájáról és a kocsinhoz akar rohanni; de ebben a szándékakában meg akadályozza őt az időközben odajött százados, akinek az intésére a legények megragadják és erős őrizet alá veszik. A lovas nem ellenkezik, de folytonosan a kocsira mutogat, érthetetlen szavakat mond és az areza nagy aggodást árul el.

Bazsi ér a kocsinhoz leghamarább. Le-

téve a puskáját, nekiront és felszakítja a borító ernyőt.

Gyönyörű hajdon hever ott eszmélet nélkül. Fehér bársony arezát nem fődí a feredzsa, — az az irigy, sűrű fátyól, amelyet a keleti nők használnak, amikor a házból kilépnek, — ott van az a piezi kezében, összegyürve; nyilván a felborulás alkalmával, ijedtében tépte le. A termetét elburkoló, de rendtelenségbe jutott könnyű fehér kasmir itt-ott szorosan odasimulva a testhez, plasztikus idomokat sejtet; sőt el is árul valamit azon a részen, ahol a karesu bokáról feltűrődve, a térdig felcsuszott.

Erre a látványra, a mely a félholtba is életet öntene, a fogoly lovas ki akar szabadulni és a kocsinhoz rohanni, de nem sikerül; a bakák erősen fogják.

Bazsi az ölébe veszi az alélt leányt, kiemeli a kocsiból és gyöngéden végig fekteti a földön, a bornyuját téve a feje alá párnának, hogy puhább legyen.

Azután felélesztéshez kezd, de úgy, hogy a jobb karja átölelve tartja a hölgyet. A balkezével leszakítja a nyakán lógó kulacsot, a fogával huzza ki a dugóját és

néhány csepp vizet önt az arcra. Többször ismétli ezt és mindannyiszor aggodva a lélekzetét visszafojtva lesi, mikor mutatkozik azon a bűvös szépségü, fehér arczon az élet?

Végre a kebel emelkedni kezd; a leány felnéz egyetlen pillanatra, azután ismét lecsukja a szeméit; meglátta Bazsit és annak aggodó, férfias barna arcát, egészen az ő arczára hajolva.

Minő tekintet az, a melyet a lányka Bazsira vetett! Mint a sötét éjszaka megvillanása.

Es amikor Bazsi látja, hogy a fehér arcz pirulni kezd, elfelejt mindent; nem bir többé önmagával és csókot nyom a bibor ajakra.

Több csókot aztán nem is adott, nem is kapott Bazsi soha többé.

A fogoly lovas emberfeletti erőfeszítéssel és vad halálmegvetéssel kitorve a kis körből, amely fogva tartotta, gondolatgyorsan ragadja fel a földről Bazsi fegyverét és mielőtt valaki megakadályozhatná, leszurja az ifjut.

Előbb egy, majd több lövés dördül el és a fogoly halálosan találva összerogy;

a vesztés, de a szegény hivatalnok, akitnek gyermekei felnevelése miatt anyagi viszonyait meghaladó áldozatot kellene különben meghoznia.

Mindegy. Akármilyen elhatározás indító oka, az akarat szép, az akarat nemes, dicsegetésre, elismerésre méltó.

Tehát már komolyan akarjuk a középiskolát. Már nem félünk a szükséges áldozatoktól, már nem félünk a községi háztartás bonyodalmaival.

Nem is kell, nem is szabad. A magyarok Istene nem hagyja el az ő népét, ha a nemzeti géniuszunk templomot épít! Majd a következmények fogják bizonyítani.

S hogy im már megmásíthatlan az elhatározás, még csak egy szavunk volna. Kövesse az elhatározást rögtön a tett. A mily gyors intézkedés történik a pénzügyi palota felépítése tekintetében, ép oly gyorsan kell intézkedni a középiskolát illetőleg is. Az eszme teljesen megérett. Ne halogassuk a megoldást egy pillanatig sem. Minden perc veszélyt rejt magában s megbecsülhetetlen vétek volna e jól megérett eszmét a jövő bizonytalanságával veszélyeztetni. M.

Vizjogi mizériák.

Általános a panasz hazánkban, hogy a törvényeket halomszámra gyártják, de végrehajtásukról senki sem gondoskodik, s így az elavult köz- és magánjogi állapotainknak törvényvel czéltzett javítása oly lassan halad, hogy polgáraink a törvényt nyújtotta jótéményt nem élvezhetik.

Kérdem, mi okozza a lassúságot? Legnagyobb részben osztályok és egyesek érdeke és jobban mondva a hatalmasok és gazdagok érdeke, mert ha nem ők volnának érdekelve, csak a szavazó tömeg, oh akkor a híres megyei rendszer bámulatos gyorsasággal szerezne érvényt a törvénynek.

Igy vagyunk az 1885-iki vizjogi törvényvel is. Igaz, hogy a törvény, részben talán éppen tekintettel az alsóbb néposztályra, nem mondja ki, hogy a tulajdonos vizjogositványának igazolása után mily záros határidő alatt köteles annak mikénti gyakorlását megállapító engedélyokiratot szereznit, — mert az eljárás nagy költséggel jár, részben talán azért is, hogy az illetékes kulturmérnöki hivatalok a munkát záros határidő alatt meg nem bírhatják volna, de a törvénynek még sem lehet czélja, hogy végrehajtása éppen a tehetős osztály érdekén — ha ugyan érdekén — akadozzék.

nincs rá ideje, hogy az annyira féltett leányt is megölje, akit idegen ember ajka csókolt.

A leányka megrémülve a zajtól, felkötökölt; de amint meglátja Bazsít és a kebeléből omló piros vért, csak úgy marad kötökölt, mintha az ifjú kívül semmi sem érdekelné. A tekintetét, azt a megvilágított sötét éjszakát ráfűggeszti a haldokló ifjura, az pedig mosolyogva sóhajtja el a lelkét.

A leány csak néz az ifjura folytonosan és sem tudja, hogy mi történik körülötte; nem is ügyel másra, csak arra, aki őt megcsókolta. És nincs harag a szemében; sőt ellenkezőleg, mintha várná, mint ha remélné, hogy az a mosolygó arc újra mag fog elevenülni.

A százados megvizsgáltatja a kocsit és miután semmi lövészszerzám sincs benne elrejtve, kiálltatja az utra a befogott paripákkal együtt; majd megvizsgáltatja a kocsist is és miután ennél sem található sem találhatatlan ártalmas dolog, felülteti a bakra.

A leányt két szolgálatkész baka akarja a kocsihoz segíteni; de ez felugrik az érin-

Arról már gondoskodik a törvény, hogy az engedélyokirat kiadása után a vizmű egy év alatt felépíttessék.

A törvény végrehajtása az érdekeltekre nézve költséggel jár, akár lassu, akár gyorsabb a fogantatása, de hogy husz év alatt sincs keresztülvive, ez csak Magyarországon lehetséges.

A minap városunkban két idegen után haladtam s úgy fél félle hallottam, hogy szidják a magyar adminisztrációt és a gazdag Klobusitzkyt. Kíváncsi voltam, hogy a két atyafinak mi a baja, s megtudtam, hogy molnárok és az a panaszkodás, hogy a hatalmas és gazdag Klobusitzky még most sem szerzett engedélyokiratot a zsitvaujfalusi rétek öntözésére, s ők ebben a vízhiányos időben meg vannak rökönödve, mert nem tudják, hogy a honatya mikor zárja el malomkerékük elől a vizet.

Hát bizony nagy baj az, hogy az apró ember a nagy emberrel szemben rövidséggel szenved, csupán azért, mert a tehetős osztály a törvény kívánalmainak teljesítésében nálunk mindig leghátul kullog, holott inkább elől kellene járnia; — hiszen az is tén a hazafisághoz tartozik, hogy érzők legyünk a kiesínyek életküzdelmei iránt.

Nincs szándékomban nagy feleket keríteni a dolognak, mert az álmosággért inkább a közigazgatást kellene vádolnom s azért egyszerűen rámutatok arra, hogy a törvények végrehajtása körül a hivatalos apparátus nagyobb buzgósággal működjen, a tehetős osztály pedig érző szívű legyen a gyengébbek irányában, hogy az élethalálharcban vergődő osztálynak minél kevesebb baja legyen és a törvény jótkony hatását ő is érezze.

Azt majdnem elhallgattam, a mit a két polgártárostól hallottam, hogy ügyükben a közigazgatási hatóságok rövidebben bírnak el velük, mint a ministeriumnál, persze nagy urakkal van dolguk, kikkel szemben a közigazgatás nekik nem tud tanácsot adni. Omega.

A ragályos betegségek lényegéről, terjedéséről és az ellenük való védekezésről.

Irta: Dr. Mandl Jakab es. és kir. ezredorvos.
(Folytatás.)

A bacteriumok biológiájának ismeretén kívül a hygienia további nagy feladatát képezte annak kiderítése, hogy 1. hol vannak az infectio forrásai és 2. hogyan kerülnek a kór esirái a szervezetbe.

tésre, mintha tűz égette volna meg és tiltó mozdulattal távol tartja őket magától; azután pár lépést tesz a kocsirányában.

Hirtelen megáll, visszatér a megölt ifjúhoz és letérdelve, megcsókolja annak a mosolygó ajkát hosszan, szenvedélyesen. Bazsít csak mosolyog tovább szelíden, boldogan; de a lelkének bizonyosan fáj odafenn, hogy ez a nemkért csók viszonzatlan marad.

III.

Sokszor történik kis ok miatt nagy dolog és így volt az az elmondott esetben is. Ha annak az elalélt leánynak az ajkain el nem esattan a könnyen lobbanó ifjú csókja, akkor nem történik lövés sem és akkor a bosnyákok második fölkelése még a szikrájában kialszik. Mert a bosnyákoknak nem voltak szervezett csapataik; mindannyian határozatlanul gyűltek össze Samaczbá. Ha lövés nem dördül el, valóban nem harezolnak, hanem megadják magokat.

A lövések eldördültek és ők harezoltak.

Ki kutatná ilyenkor a lövések okát.

Az ez irányban tudományos vizsgálatokat megelőzte a ragályos betegségek terjedési módjának megfigyelése.

Bebizonyított dolog, hogy a ragályos betegségek terjedése főleg két irányban történik. A fertőzés kiindulhat: a) a beteg embertől és pedig a kór esirái vagy direkt érintkezés után mennek át az egészséges emberre vagy a betegtől először a környezetbe kerülnek és onnan okozzák a fertőzést. Ezen esetekben mindig egy fix contagium van jelen és az általuk okozott kórokat contagiosus vagyis tulajdonképeni ragályos betegségeknek nevezzük. Ujabban már inkább „átvihető” (übertragbare) betegségekről beszélnek ilyenek „tuberculosis a diphtheria”, himlő stb.)

a) Az infectiosus betegségek másik csoportjánál nem a beteg játsza a kór terjedésénél a főszerepet, hanem az infectio a környezetből indul ki, hol a kór okozói a beteg hozzájárulása nélkül is jelen vannak (ilyenek a malária, meringöres, gyermekcholera és a gennyedést előidéző kóroanyagok). Ezeket a betegségeket a régi időből fenmaradt rom elnevezéssel: miasmaticus betegségeknek nevezzük.

A fix contagium által okozott kórok ragályozásának intenzitása nagy különbséget szokott felmutatni. Majd az egész környezet nagyobb távolságra is erősen veszélyeztetve van, majd egy szobában tartzkodókra se terjed ki, minél ellentétlőbb a bacteriumok, annál erősebben tapadnak a tárgyakhoz, annál nagyobb a fertőzés veszélye (kanyaró, himlő, diphtheria). Kevesebb a veszély ha az élősdinek előbb egy bizonyos testrészt kell jutnia, míg kóros működését kifejtheti (trachoma, cholera) vagy ha a dispositio a bacterium felvétele iránt esőkkent (tuberculosis.)

Lássuk most melyek az infectio főforrásai. Ezek: a) a kiválasztások, melyek minél frisebbek és koncentráltabbak, annál veszélyesebbek. Himlő, vörheny és kanyarónál főleg a bőrhám, tuberculosisnál a köpet, cholera és typhusnál a bélürülék a kór terjesztői.

Hogy mennyi ideig tartja meg a váladékokban a bacterium ragályozó képességét, még nincs teljesen kiderítve, de megközelítőleg mondhatjuk, hogy a kanyaró okozója 6 hétig, a vörheny 5 hónapig, a himlő 2—3 évig, a lépfene és a meringöres sporái több évig is megtarthatja élet- és ragályozó képességét.

b) a váladékokkal bemocskolt fehérnemű, ruha- és ágynemű (különösen a heveny fertőző betegségeknél, továbbá typhus és cholera nál veszélyes terjesztői a kórnak.)

c) evő és ivóeszközök (tuberculosis és diphtheria nál gyakori fertőzés tárgyai),

d) egyéb a beteg közelében lévő tárgyak, könyvek, bútordarabok,

e) a lakás levegője por alakban nagyban tartalmazhatja a kóroanyagot,

f) az árnyékszék, csatornák stb., végül meg

g) a gyógyult vagy az elhalt ember is képezheti az infectio forrását. A halott kevésbé veszélyes, de a reconvalescens beteg bőr és nyakhártyáján még több ideig tartozkodnak virulens bacteriumok, a fertőzés veszélyét magukban rejtve.

2. A mi most az utakat illeti, melyeken át a bacteriumok az emberi szervezetbe átvitethetnek, úgy a következőket mondhatjuk.

A legtöbb infectio vagy direct a beteggel való érintkezés folytán (kezek által, csókolódzás) vagy az azok által használt tárgyak, ruhák, ágynemű stb. érintése által jön létre. A heveny fertőző betegségek, orbáncz, nem ritkán a diphtheria, cholera és typhus ezen az uton hurezoltatnak tovább.

Víz és élelmi szerekkel különösen oly ragályos betegségek terjesztetnek, melyek a bélesatorna részéről váltják ki az infectiót, ilyen a typhus és a cholera.

Az infectio közvetítésének főútja azonban a levegőzés, miután mint már mondtuk a levegőben por alakban a bacteriumok nagy számmal jelen lehetnek. Ily

módon történik főleg az influenza és a tuberculosissal való fertőzés. Gyakran köhögés vagy tüsszentéssel bacillusokkal teli nyálepessékék jutnak a levegőbe, melyek a szelek által sokszor több méterre is tova sodortatnak és belélegezve a kór okozóivá lehetnek. Innen jön, hogy sokszor nem képesek például az influenzában hirtelen megbetegedett egyének megmondani, hogy honnan fertőztek meg, mikor tudomásuk szerint influenzás betegekkel nem érintkeztek.

Az elmondottakból önként folyik, hogy az infectiosus betegségek ellen való védekezésben az említett momentumokat szigorúan szem előtt kell tartanunk, ha az egészségünkre és életünkre toró baktériumokkal a küzdelmet sikerrel felvenni akarjuk.

Törekednünk kell tehát az infectio forrásait távol tartani, a kórtermékeket elpusztítani, a baktériumok tova vitelét megakadályozni és végül amennyire lehetséges igyekeznünk kell ellentálló képességünket fokozni.

Az infectio főforrása mint mondtuk maga az ember. Ha idegen országból fenyeget a ragály behurcolásának veszélye (cholera, pestis) úgy határzár és minden gyanus egyének az országba való bejuttatásának megakadályozásában fekszik a legerélyesebb védelem.

Itthon pedig legnagyobb jelentőséggel bír lehetőleg jókor a ragályos betegségeket felismerni, mert csakis az első esetek korai felismerése, azok elkülönítése és fertőtlenítése által vagyunk képesek a ragály tova terjedését megakadályozni és a kórt még esirájában elfojtani. Ily módon sikerült az immeniens veszélyvel fenyegető cholera epidémiát 1892-ben valamint pár évvel ezelőtt a pestis behurcolásának veszélyét idejekorán elhárítani.

Nem kell külön kiemelni, hogy a beteggel és az általa használt tárgyak érintésétől lehetőleg tartozkodnunk kell.

Legnagyobb ellensége a kór terjedésének a tisztaság, melyre mindenkor nagy figyelemmel kell hogy legyünk. Tartjuk tisztán testünket, ruhánkat, ágyneműnket, lakásunkat és az abban elhelyezett tárgyakat, gondoskodjunk alapos szellőzésről és az ürülékek eltávolításáról és fertőtlenítéséről. A betegek által használt kevésbé értékes tárgyakat legjobb elégetni, a ruhákat, ágyneműket kifőzni, miután előbb 5% carbol vagy 0.1% sublimatoldatba áztottuk. Az árnyékszék desinfiálására legalkalmasabb a mészoldat. Szobák és az abban elhelyezett butorokat legezészerűbb formalingőzökkel fertőtleníteni. Minél ragályosabb a betegség, annál erélyesebb desinfectio van szükség. Minden esetben az orvos tanácsa szerint kell eljárni. Nagyobb városokban nagy desinfectio állnak rendelkezésre és külön alaposan kioktatott egyének végzik privátházakban is a fertőtlenítést.

A ragályos betegségek keletkezésének illetve tova terjedésének megakadályozásában az említett momentumokon kívül még mindazon tényezők, melyek a közegészségügy emelésére befolyással vannak, nem kevésbé fontosak.

Ilyenek a nép jólétének emelése a szegényebb osztály lakásviszonyainak javítása, gondolkodás jó ivóvízről és jó tápszerekről, tisztántartásáról a házaknak, utcáknak és gondoskodás az ürülékeknek jól működő canalisatio vagy más uton való elvezetéséről.

Az egyes egyén pedig kellő táplálkozás, megfelelő életrend és életmód folytatása mellett gondoskodjék minden az egészséget károsan befolyásolható tényezők eltávolításáról és iparkodjék ellenálló képességét lehetőleg fokozni, hogy a fertőző kórananyagok esetleges invasioja esetében minél erősebben vértézve legyen.

Hogy a higiénia követelményeinek figyelmen kívül hagyása, milyen veszedelmet rejt magában a ragályos betegségek terjedésére nézve nem szükség külön kiemelni, hiszen az epidémiák pusztításai

mindenkinél emlékezetében vannak. Különösen fájdalmas tapasztaljuk azt háboru esetén, midőn magyszámú ember aránylag kicsiny helyen hosszabb ideig is együtt maradni kénytelen. Hyenkor a közegészségnek nem kellő istápolása százezreknek veszedelmét jelenti.

Csak egy példát említek. Az orosz-török háboruban 1877-1878-ban a dunai hadseregnél 592,085 átlagos létszám mellett 923,953 1560‰ megbetegedés történt (malaria, typhus és vérhas) melyek közül 54,329 85.2‰ halállal végződött, míg a sebesülések által okozott halálozások 5096 az az 1/10 része volt.

A kaukázusi hadseregnél 246,444 átlagos létszám mellett 1,198,022 megbetegedés 4861‰ (malaria, typhus) történt, 37,441 halálozással, míg sebesülésekben csak 1869 egyén pusztult el, azaz alig 1/20 része.

Hogy egyrészt mely mértékben van a hadsereg — a ragályos kór behurcolása által veszélyeztetve és másrészt mit tehet gondos, körültekintő hygienicus intézkedésekkel elérni, arról a krími háboru 1854-1856. évben és a francia-német háboru 1870-1871. években szolgáltat ravogó példákat.

A krími háboruban úgy a francia mint az angol hadseregben cholera és typhus járványszerűen lépett fel. De míg az angolok a legkiterjedtebb hygienicus óvintézkedéseket fogantatosították, addig a francziák alig tettek valamit a baj elhárítására. S mi volt a következmény? A francziáknál choleraiban 22,680 megbetegedés 4308 halálozással, míg az angoloknál 7515 cholera megbetegedés 4513 halálozással és 825 typhus megbetegedés 285 halálozással fordult elő.

Az átlagos létszámhoz viszonyítva a francziáknál a typhus megbetegedések 13.0‰-ot tettek ki, míg az angoloknál a megbetegedések 8.4‰-ot és a halálozások 2.9‰-ot mutattak.

Alig 15 évvel később az 1870/71. német-francia háboruban még fényesebben látjuk beigazolva, milyen nagyszerű eredményeket lehet az újabbkori higiénia vívmányainak czéltudatos kihasználásával elérni és mily végtelen károkat és veszedelmeket keletkeznek a közegészség követelményeinek figyelmen kívül hagyásából.

A német hadseregnél 788,213 átlagos létszám mellett betegségekben mindössze 14,904 ember 18.2‰ halt el, míg a sebesülések által okozott halálozások (kivételével a csatamezőn elesetteknek) csak 13.5‰ tett ki. A háboru történetében ez az első páratlanul álló kedvező eset a betegségek által okozott halálozások viszonyát illetőleg a sebesülések által okozott halálozásokhoz.

A francziák részéről hiányoznak hiteles feljegyzések, de annyi bizonyos, hogy fertőző betegségek, különösen himlő, nagyon megtizedelte a hadsereget, mi a himlővédelmi hiányában leli magyarázatát. Páris ostrománál rengeteg typhus megbetegedés történt, közülök elhaltak 3475-en, míg az előző évben (1869) csak 630 typhus eset fordult elő. A polgári lakosság közt is nagy volt a halálozás. Tizennyolcz hét alatt a körülzárt Páris városában 45,521 ember halt meg, köztük 6254-en himlőben.

A 374,995 francia hadifogoly közül 155,831 megbetegedés történt (a sebesülteken kívül). A halálozás rendkívül nagy volt; tíz hónapon belül 12,671 ember halt el, azaz 48.3‰ míg a német hadseregnél a halálozás az egész évben a létszám 18.6‰-át tette ki. A hadifoglyoknál himlő 14,178 — 54.0‰ — esetben 1963 halálozással — 7.5‰ — fordult elő, míg az egész német hadseregben 4835 himlő eset — 6.1‰ — 278 halálesettel mutatkozott. Azonkívül a francia hadifoglyoknál vérhas (10,959 eset 1521 halálozással) és typhus (15,020 eset 3835 halálozással) is nagyon pusztított.

Igaz, hogy a legyőzötteknél a rosszabb hygienicus viszonyok az elszenvedett nagy fáradalmak, nélkülözések és lelki izgalmak is nagyban befolyásolták a betegségek terjedését és rosszabb lefolyását.

Kedves olvasóim! A fentiekben megismerttem a ragályos betegségek lényegét, azok mikénti terjedését; megismerttem a kórt okozó tényezőt: az apró élősdieket, mint élnek, működnek és törnek az ember életére, leírtam szervezetünknek a velük folytatott küzdelmét; előmutattam a tudomány fegyvereit, melyekkel ezen fertőző betegségek fellépését megakadályozni, illetve az infectio forrásait távol tartani, a fertőző anyagokat megsemmisíteni és a baktériumokat terjedési igyekezetükben feltartóztatni képes és végül rámutattam azon tényezőkre, melyekkel az egyes egyének az ellentálló képességüket fokozhatják.

Még csak egy nagy jelentőségű, az újabbkori orvosi tudomány egyik hatalmas vívmányáról kívánok megemlíteni, mely az infectiosus betegségek ellen folytatott küzdelemben úgy látszik a jövő legértékesebb fegyverét fogja képviselni — értem a specificus immunitást.

(Vége következik.)

Virág jellemek.

— Karczolat: **Marsánytól.** —

Tavas van. Napsugár, madárdal és virágillat mindenek új életet, új erőt kölcsönöz; édes illat árja vezérel bennünket a liget rejtett helyére. Ime itt találjuk az ibolyát. Mily egyszerű és mégis mily kedves. Illatával megtelt a tavaszi levegő. Alig vehető észre. Ő a szerénység igazi jelképe. Szeretjük, gyönyörködünk benne, mert amilyen piciny, oly messze terjed üdítő illata. Olyan ő, mint a szerény ember, kinek csendes, rejtett munkálkodása hasznos, áldásos.

Ellentéte a szerény kis ibolyácskának a vaskos, merev és magasba nyuló bógánés. Szuró a tekintete. Buzogányos feje dolyffel telt. Magaslatokon foglal leginkább állást. Egy megközelíthetetlen méltóság. Ő a gőgös ember. Senki sem szereti, csak egy sereg fekete-sárga frakkos stíglizmadár rebbenti körül. A bógánés közelgő lakáji ezek. Csak azért fogják körül, hogy a magját dezmálhassák meg. — De bocsanat! — egy speciális kedvelője mégis van — a számár, amiért is botanice „onopordon”-nak nevezték el. „Onos” és pordon két görög szóból van összevonva, mert Dioskerides szerint a bógánés élvezete a számárnak is kólikát okoz — — —

De mi sugárzik ott oly tiszta fehér színben, ott a szerény kis ház kertjében? — Oh a szép lilium! — Mily édes illat száll fel tiszta kelyhéből, mint az áhitat a romlatlan tiszta lélekből. A megtetsült ártatlanság és a tiszta egyszerűség. Mintha egy ártatlan leányka volna, kinek

Nem ilyen ám az a másik ott! Nézd micsoda lángoló színek! Már messziről magukra vonják figyelmünket. Lássuk csak közelebből! Ahá! — no persze, — gladiolusok, a kardvirágok. Csupa kard az egész. Feszés, merev az alakjuk virágrendszerük majdnem mesterkelt. Messziről sokat ígérők, de közelebből nézve merevségük nem rokonszenves. Büszke gladiolus! te vagy a katonatiszt a növények közt.

S most repülünk a fantázia szárnyain oda, ahol örökzöld erdőszélén a palma diszlik. Fenséges palma! te vagy a természet egyik legnagyobb remekműve. Karesu sudár törzsöd az égnek emelkedik. Leveleid pompás rendben bontakoznak, formád tökéletes. Örökké szép palma! a dicsőség és érdem szimboluma vagy te.

Amde vannak: veszélyes szomszédjaid az „aroidák”, „élősdiek”. Büszkek fényes maszlagos leveleikre, noha virágjaik mérges miazmákat lehelnek. Imponálni akarnak. Mindenhol felfelé kapaszkodnak. Pedig más növények életműködését használják fel saját életük fentartására. Jellemzik azon bizonyos jó barátokat, a kik hiszékeny és túl jó embertársaikat veszik körül, hogy kiaknazzák gyöngeségeiket. Nem csak anyagilag szípolozzák ki társaikat, ha lehet még a tehetségével is visszaélnék, hogy

azután idegen tollakkal ők ékeskedjenek. Mihelyt észreveszik, hogy áldozatuknál már nincs mit találni, akkor ott hagyják fakép-nél, hogy más áldozatot keressenek, akár csak az aroidea indái, ha tápláló növény-társuk már kipusztult.

* * *

Ki ne ismerné a chrysanthemumot? Búja talajban előkelő formát és színt ölt magára. Ők az aristokraták. Akkor virágnak javában, amidőn más virágok már sínylenek. Igazi autokraták, csak maguk akarnak virágozni, az által érik el ezt, hogy a hatalmat a dér és fagy formájában bevárják. Mert a dermesztő hideg, mely a többi virágot elhervasztja, az ő virágzásukat támogatja.

A virágok között éppen nincs előkelő helye a „coniumnak“, vagyis a „mérgező bürök“-nek. Hasonlít a petrezselyemhez, mérget tartalmaz, mérge azonban nem árthat senkinek, mert bűze elárulja. Félre-ösmerhetlen, mint a gonosz ember, amely meg van bélyegezve.

A hazája felett elkeseredett Sokrates a conium serleget üritette szeretett hazájának leendő jobblétére. Nem egy államférfiúnak ítélnék most oda egy-egy serleg büroknedvet, hogy hazánk megszabaduljon tőlük.

* * *

Nincs ellenfele a szép rózsának. — Bájj és kellem a szépséggel párosul benne. — Azonkívül legszebb jellemvonása: a titoktartás.

Őt kehelylevele mintha őt egy időre született testvér volna. Kettőnek szakála teljes, kettő csupaszon jött a világra s az ötödiknek csak féloldalt nőtt a szakála. Ha ezen öt levélkét bontakozásuk sorrendjében egy vonallal összekötjük, akkor a misztikus pentagrammot kapjuk, mely a titoktartás jelvénye, azért használták a pythagorei bölcsek leveleik lezárására.

A druida papok ezen idomot valamint a rózsát magát ruházatukra himeztették. A brémai tanácsház pinczéjének menyezeten róza van ábrázolva annak jeléül, hogy ami ezen látogatott vendéglőben történik: titok maradjon.

Mi pedig megtanultuk belőle, hogy miért használjuk a „sub rosa“ kifejezést bizalmas közléseink alkalmával.

Ez is valami!

Előfizetési felhívás.

Kérjük tisztelt olvasóinkat, a kik lapunkra előfizetni óhajtanak, hogy az előfizetési díjakat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, mert jövő számokat már csak előfizetőinknek küldjük meg.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona
Fél évre 5 korona

A kiadóhivatal.

H i r e k.

József Ágost királyi herceg az idén szeptember 10-én vagy 12-én érkezik Máramarosszigetre, hogy az ottani nagy vadászaton részt vegyen.

Dr. Ruffy Pál ministeri tanácsos, az állami gyermekmenhelyek országos felügyelője mult hó 24-én vezette oltárhoz Palicson szentgyörgyvölgyi Szép Blanka urnót, néhai Morvay Ákos özvegyét.

Dr. Tóth Sándor lévai ügyvédjelölt mult hó 31-én vezette oltárhoz Paál Agnes kisasszonyt.

Gódor Gyula az aranyosmaróthi számvevőségi kirendeltség számvizsgálója tartós betegsége következtében nyugdíjazva lett ideiglenesen.

Hoffmann Alajos kistapolcsányi káplánt plebánosnak nevezték ki Broczkóba.

Halálozás. Folyó hó 6-án hunyt el társadalmi életünknek egyik legkedveltebb alakja Kruplanicz Endre, az esztergomi főkáptalan garamszentbenedeki uradalmi kasznára. Béke hamvaira.

Kinevezés. A garamszőlősi anyakönyvi kerületbe Pokorny Pál segédjegyzőt nevezte ki a belügyminister anyakönyvvezető helyettesnek.

Léva r. t. város mult hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen a barsvármegyei tűzkárosultak javára 300 korona segélyt szavazott meg.

A vármegyei segédzsemezlyzet aránytalan beosztásáról. A közigazgatás egyszerűsítése daczára megmaradt a régi egész személyzet. A logika szerint az következnie ebből, hogy most már minden nem csak rendén van a vármegyei irodákban, de sőt még sokkalta jobbak is már az állapotok. A logika azonban ugy látszik ezuttal eszerben hagy bennünket, ha ugyan hitelt adhatunk a többfelől hallatszott azon panaszoknak, amely szerint a segédzsemezlyzet egy részének a munkája ép az egyszerűsítés következtében annyira felszaporodott, hogy lehetetlen lelkiismeretesen elvégeznie munkáját, viszont a másik része a személyzetnek munka hiányában sokszor unatkozik. Különösen az árvaszéknél van állítólag túl sok munka, mert az ottani ügykezelés az egyszerűsítés folytán sokkalta bonyolultabb, mint volt azelőtt. Az árvaszéki elnök szerénysége talán tiltakozik az ügynek nyilvánosságra hozatala ellen, de mi még sem hallgathattuk el, mert ha a panasz alapos, a közérdek kívánja meg, hogy az állapotokon javítva legyen, ami egyszerűen a személyzet arányosabb beosztása által érhető el.

Aranyosmaróth, a drága. Ha valakit a sors arra kényszerít, hogy rövid néhány esztendejét Aranyosmaróthon élje át, három igen szükséges eszközzel kell jól felszerelve lennie: 1. pénzzel, 2. pénzzel és 3. pénzzel. Mert nem szédelgés ám, de szörnyűen keserves valóság, hogy az országban alig van még egy helység, ahol oly nagy drágaság uralkodnék, mint itten. Tudja az Isten, mi ennek az oka. Az semmi esetre, hogy itt sok volna a pénz. Talán inkább az, hogy az emberek közönyösek. Mert hát hiszen mégis csak képzelenség, hogy ezen meglehetősen termékeny vidékre még a legelemibb konyhai szükségleteket is mértőföldről kelljen behozni. Ha a lévai zöldségárusok véletlenül sztrajkcolnának, nem tudjuk, nem-e jönne a város szegényletes zavarba. De valljuk meg az igazat. A legfőbb ideje, hogy a magistratus a felvetett kérdéssel foglalkozzék. Egykét uriember hasztalan fáradozik. Nem fog célt érni. Sokkal mélyrehatóbbak az okok, semhogy csak ugy kutyafuttában lehetne segíteni a bajon. Pedig hogy a viszonyok tarthatatlanok, azt mindnyájan érezzük. S még csak akkor fogjuk igazából érezni, ha már itt lesz a pénzügyigazgatóság! Már csak hálából is kellene valamit tenni, mert égbekiáltó igazságtalanság esnék különben a pénzügyigazgatósági tisztviselőknél, akik egy fillérrel sem fognak itt több fizetést huzni, mint Léván. Azért is hangsúlyozzuk ezt, nehogy némely tisztelt háztulajdonosok előre kenjék fogukat a házbér emelésre. Mert Léván ám a házbér is olcsóbb.

Elsült fegyver. Kolbenhayer Gyula nagybérli olichei bérletén hír szerint súlyos lösebet szenvedett egy serdülő gyermek. Eddig még nem tudni az eset részleteit. A hatóság nyomozza.

Nem helyreigazítás. A helybeli polgári olvasókör vezetősége megdöbbenéssel vette hírül a polgári olvasókörrel mult számunkban hozott rövid közleményünket. Daczára annak, hogy e közlemény egyáltalában nem szorult helyreigazításra, annak indító okát, mégis közhírré tesszük, nehogy bárki is azt merje rólunk feltételezni, hogy mi szándékosan meggyanúsítjuk a kört, a melynek hasznos és üdvös lételet soha kétségbe nem vontuk és

nem vonjuk, noha érdemi tevékenysége sok tekintetben igen rászorul a bírálatra. Nos, az indító ok semmi más nem volt, mint az, hogy egy nem régen megtartott mulatság alkalmával valamelyes véleménykülönbségből kifolyólag a kör tagjainak valamelyike feljelentést tett a kör ellen a közigazgatási hatóságnál. Mi tehát szükségét láttuk annak, hogy az esetleges egyenetlenkedésnek elejét vegyük figyelmeztetésünkkel. Ha ezzel megdöbbenésre adtunk okot, akkor legjobb volna a körnek inkább titkos szövetséggé alakulni át és esküt fogadtatni a tagokkal, hogy a mi közöttük történik, arról senki idegennek nem szabad szólniok. De ugy látszik, a megdöbbenést mesterséges felbujtás idézte elő, — mert különben teljesen érthetetlen volna a következő levél: „Tekintetes Dr. Török Mór ügyvéd urnak helyben. Szerkesztésében megjelent „Barsi Hirlap“ első számában „Zászlószentelés“ cím alatt megjelent cikke mélyen sérti a polgári olvasókör érdekeit, sőt tekintélye is meg van támadva, ebből folyólag a zászlószentelési ünnepély rendező bizottság határozata folytán az uraságod által adott 10 (tíz) korona szegadományt visszaküldjük s kérjük a szegadományt visszajuttatni. A 10 koronát ide csatoltan küldjük Gemmel József köri jegyző, Csikkell József, elnök.“ A szöveg érdemi részének utolsó sora át van huzva, de ez csak tévedés lehet, mivel lehetetlen elképzelni, hogy valaki visszatarthasson magának olyan tárgyat, a melyet meg nem fizetett. E levélhez több kommentárt nem fűzünk, csak furának találjuk az elégtételvétel ezen módját. Különben kinek-kinek milyen az izlése. A 10 koronát a F. M. K. E. javára nyugtatjuk.

Beiratás az állami elemi iskolába.

Szeptember hó 1-től 6-ig tartottak az aranyosmaróthi állami elemi iskolában a beiratkozások. Beiratkozott 380 tanuló. 7-én az iskolai év megnyitának kezdetén a tanulók tanítóik vezetésével alatt isteni tiszteletet hallgattak. Kisérje áldás az új tanévet.

Galamblovészet Ipolyságon.

A „Honti Sport-Club“ folyó hó 18. és 19-én tartja meg Ipolyságon őszi galamblovó versenyeit. A programon négy verseny szerepel. A Megnyitó, Hölgyek, Club- és Vigaszdíjak, ezeken kívül téttversenyek. Kérdésre ulbaigazítással szolgál a Club igazgatósága. Este 9 órakor a vármegyei ház dísztermében táncestély. Személyjegy 3 korona, családjegy 8 korona.

Igyunk F. M. K. E.-vizet. Konkoly Thege Sándor országgyűlési képviselő, a hontszántói savanyúvíz tulajdonosa szerződésileg lekötözte magát, hogy minden szállítandó üveg viz után egy fillért juttat a Femke családjaira. Ennek folytán a F. M. K. E. a magyar közönséghez felhívást intézett, melyben a hontszántói vizet mindenütt ajánlja. A felhívás e szavakkal végződik: Kérjük, követeljük, fogyasszuk tehát, a hol vagyunk és a merre járunk a hontszántói savanyú vizet, fogyasszuk a háztartásban, a gazdaságban, a társas életben, utazásunk közben mindenütt.

Vonatelgázolás. Polyó hó 2-án a Nyitraszegh állomás felé robogó vonat elgázolta Luprik Péter napszámot. A szerencsétlen süketsége folytán esett áldozatul.

Esküdtszéki anyag. Mult hó 28-án a nagykalnai határban Rási Lajos és Hara István összeszólalkoztak, aminek eredménye az lett, hogy Rási egy doronggal Harát ugy fejbe ütötte, hogy az a sérülések következtében meghalt.

Piaczi árak. Buza 9'60—9'70. Árpa 7'80—8'—. Rozs 7'60. Zab 7—7'50. Kukoricza 8'50—9. Burgonya 4'50—5'50 kilogrammonként. Marhahus 1'04. Borjúhus 1'12. Disznóhus 1'12. Juhhus —'80. Disznózsir 1'60. kilónként.

Sport.

Nyelvtornászás. Alig jelent meg cikkünk, mely komoly szándékkal telt felhívást tartalmaz a vármegye közönségéhez, hogy a testedzés rendkívül fontosságáról meg ne feledkezzünk, máris lett buzdításunknak eredménye. Csak az a kár, hogy e fogalom nem jelenti mindég a jót; hanem néha, miként a jelen esetben is, a nem jót: a rosszat. Mi történt hát, hogy oly nagy bevezetést keritünk a dolognak? Az, hogy lapunk megjelenése után némely itteni nyelvek rögtön megeredtek, pedig hát a nyelvek edzésére egyáltalában nincs szükség. Nyelvünk hála Istennek teljesen jól működött eddig is. Soha semmiféle bajról nem hallottunk, legfeljebb egy kis nyelvizomrángatózásról. De hát ez olyan nyavalya, akár a nátha, mulékony. Nem ezt gondoltuk tisztelt nyelvtulajdonos urak! A kar, a láb, szóval más testrészek izomzatát kellene erősíteni! Erre van szükség! Ha ezen czélből hoznák mozgásba nyelvizomzatukat, mi kalapot emelve dicsőhymusokat zengenék önöknek, mert mi nem gunyolódni jöttünk a világra, — de czélt, ideált, közügyet szolgálmi. S még csak egy körülményt ajánlunk önöknek becses figyelmükbe. Az orvosi tudomány szerint a nyelv hamarabb elfrad, mint a kéz. Mi tovább fogjuk kitartani, mint önök.

Legyünk tehát jó barátok, hiszen alapjában véve önök is csak azt akarják, amit mi s miért kelljen az erőket annyira szétforgácsolni, mikor egymást támogatva, mikor egymást kiegészítve sokkal hamarabb, sokkal jobban, sokkal tökéletesebben valósíthatnók meg mindazt, amit közösen akarunk.

Reméljük, hogy e csunya sportot nem fogják önök tovább űzni!

Törvénykezés.

Lökötő cigány. Az alföldi betyárt is megszégyenítő gyorsasággal szállította el Stojko József dunaadonyi származású oláhezigány Szénásfaluról egy ottani gazda 2 pejlóvát egy ugyanottani szatócs szekerével együtt — természetesen a tulajdonosok beleegyezése nélkül. 1903. évi július hó 23-án még Szénásfaluban ropogtatták a zabot a lovak megszokott istállójukban és 25-én reggel már Fejérvármegye egyik országútján esereberélt velük Stojko József, a mi közben a lovakra nem illő passus folytán rajta is vesztett s lopás büntetéssel vádolva került a helybeli kir. törvényszék elé.

Persze váltig tagadta bűnösségét. „Ne legyen életem drága, ha bűnös vagyok” hajtogatta a vád tanuinak terhelő vallomásai dacára még azután is, a mikor a bíróság rabruhájából kivetkőztetve felhuzatta rá régi „civil-köntösét” és szembeállította a tanukkal, a kik felismerték benne a lopást megelőző napon Szénásfalun ácsorgó egyik cigányt. Csak akkor tört meg, a mikor szembekerült Sárközi Pál fajúkbeli hivatásos besugóval, a ki hatalmának tudatában ugyancsak szoritotta őt a beismerésre, mondván: „Hiába tagadod a lopást, ugysis megítél a főtörvényszék, mert én mindent besugok.”

Ez azután töredelmes beismerésre is készítette a vádlottat, a kinek bűnyében folyó hó 9-én hirdetik ki a második bírói ítéletet, a mely 7 hónapi börtönről egy esztendőre emelte fel a vádlott büntetését.

Gyujtogatás. Felső Dávid Péter és neje szül. Bokros Zsófia gyujtogatás miatti bűnyében az aranyosmaróthi esküdtszéknek folyó évi május hó 10-én hozott ítéletét, a mely szerint az elsőrendű vádlott 5 évi, a másodrendű vádlott pedig

2 évi fegyházra ítéltetett, a m. kir. kuria helyben hagyta s illetve a vád és védelem által bejelentett semmisségi panaszokat vizsautasította.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozódnak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

Justus Ujbánya. Szives pártfogásáért hálára kötelez bennünket. Mi kitartunk, tartson velünk. Üdvözlét.

S. B. urnak **H.** Az ígéret szép szó, de többet ér a szónál a tett. Hihetőleg tovább nem kell már várniuk cikkükre.

S. L. urnak **Garamszentbenedek.** Feleletünk a következő: A közjegyzői törvény értelmében magánokiratokat nem készíthet a közjegyző; de a közjegyző igen.

Falusi. Ha további jogorvoslatnak helye nincs s ön azt hiszi, hogy igaza van, kérjen az ügyében legfelsőbb fokozatú bíróság tagjai ellen fegyelmi vizsgálatot. E kérelmét a főispánnál vagy a belügyminiszternél terjeszse elő. Perújításnak a közjegyzői hatóságok elé tartozó ügyekben — noha van rá törvény — ez idő szerint sajnos még nincs.

Omega Verebely. Cikkét közöltük. Kérjük további pártfogását.

Dr. H. M. urnak **Ersekujvár.** Kiváncsian várjuk az ígért cikket.

G. N. urnak **Aranyosmaróth.** Ön azt kérdezi tőlünk, hogy ha női hivatalnok elhal s férje özvegyiségre jut, élvezi-e azt a nyugdíjat, a melyet az özvegyasszony hitvestárs részére biztosít a törvény? Ezzel a kérdéssel forduljon az illetékes nyugdíjválasztmányhoz.

Nyilt-tér.

Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

A t. közönséget figyelmessé teszem, hogy nálam naponként friss hus kapható, egyelőre a következő árak mellett: Marhahus 76 fillér, borjúhus 80 fillér, juhhus 64 fillér kilónként.

Klein Fülöp, mészáros Zsitvakenézen.

KÖSZÉN

Tisztelettel hozom a t. közönség b. tudomására, hogy úgy, mint eddig, most is elsőrendű

valódi porosz köszénből raktárt fogok tartani.

Előjegyzéseket már most is elfogadok.

Tisztelettel:

12-1-3 **Schlenger Mór.**

RAKOVSKY ISTVÁN

szilgyártó-üzlete

Aranyosmaróthon, a takarékpénztárral szemben

Ajánlja dusan felszerelt raktárát minden e szakmába vágó cikkekben. Megrendelések tetszés szerinti kivitelben gyorsan, pontosan és jutányos árak mellett elkészíttetnek. — Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek. 9-1-3

UNGÁR SAMU órás és ékszerész Aranyosmaróth.

Ajánlja dusan berendezett óra- és ékszerüzletében nagy választékban levő különféle pontosan szabályozott **schvájci zsebórákat** ugyszintén **inga-, fali- és ébresztő órákat** nagyon jutányos árak mellett. Továbbá nagy raktár különféle **arany-, ezüst-, ékszer- és disztárgyakból**, valamint különféle **chinaezüsttárgyak** nagy választékban.

Minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett jutányosan eszközöl.

10-1-3 **Látszerészeti cikkek gyári raktára.**

FIGYELEM!

Ajánlom a t. vevőközönség figyelmébe dusan felszerelt **uri- és női-divat raktáromat.**

Bő választék mindennemű divatcikkekben.

Külön osztály női kalapokban, legujabb párisi divat szerinti nagy választék.

Angol férfiruha szabászat. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás.

DREXLER JENŐ női- és uri-divat áruháza.

Van szerencsém a n. é közönség tudomására hozni, hogy az aranyosmaróthi izr. hitközség tulajdonát képező

fürdőt

folyó évi augusztus 1-től kezdve én bérlém.

A nap bármely szakában rendelkezésére állanak a n. é. közönségnek a hideg és meleg kádfürdők.

Feltétlen tisztaságról és pontos kiszolgálásról gondoskodtam.

Egy fürdő-jegy ára 70 fillér. 12 jegyre előfizetés 6 korona.

Goldstein Henrik,
fürdőbérlet.

1-2-3

Hangverseny Grammophon!

Beszél, énekel és zenél.

Rendkívül érdekes szó-
rakoztató eszköz
családok részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Nagy választékban raktáron

30 frttól 200 frtig.

Lemezekből dus választék.

Klein Sándor

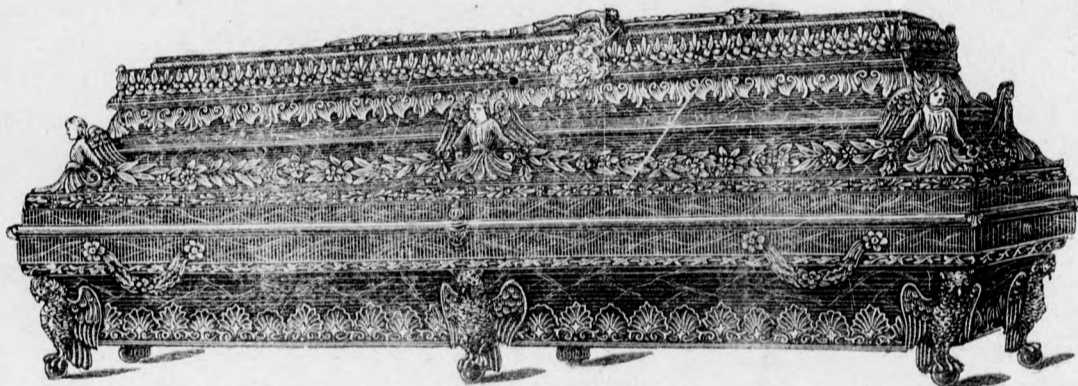
órák és ékszerésznél Léván.

2-2-4

A jelenkor csodagépe!

Több ezer reprodukció a világ leghíresebb művészeitől.

3-2-3

ERTL VINCZE temetkezési vállalata, Aranyosmaróth Hosszu-utca. (Saját ház.)

Sirkoszoruk, gyászszallagok.

ERTL VINCZE

temetkezési vállalata
ARANYOSMARÓTHON.

Akinek azon szomorú sors jutott osztályrészül, hogy koporsóra, esetleg egész temetés rendezésére szüksége van, figyelmét az Aranyosmaróthon évek óta fennálló koporsó-raktárral egybekötött

temetkezési vállalatra

felhívom, mely ugy a legegyszerűbb, valamint a legdiszesebb temetések rendezését pontosan és jutányos árak mellett eszközli.

KLEIN SÁNDOR órák és ékszerész Léván,

4-2-4

ajánlja dusan felszerelt

óra-, ékszer- és ezüstáru-üzletét

Kivonat az ezidei árjegyzékből:

Arany férfi óra	60 koronától feljebb
Arany női óra	28 " "
Ezüst férfi- és női-óra	12 " "
Arany karperecz	16 " "
Arany gyűrű	5 " "
Arany függő	3 " "
Ezüst karperecz, broche, cravattatli	2 " "
Arany- és ezüst nyakék	4 " "

Nagy választék mindennemű legdivatosabb ékszerekből különféle drágakövekkel.

„Sandrik“ ezüstáru-gyár készítményeiből nagy választék eredeti gyári áron.

Legfinomabb china-ezüstárukból gyári raktár. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Kiadó lakás.

A gróf Migazzy Vilmos-utcában 4 szoba, konyha, pincze, éléskamara, padlásból álló uri lakás folyó évi október hó 1-étől kezdődőleg bérbeadandó.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Szivarkahüvely

ujdonságok

kaphatók

BRUNCZLIK I.

könyv- és papirkereskedésében

ÜZLET NAGYOBBITÁS.

Tudatom a n. é. közönséggel, hogy üzletem tetemes megnagyobbítása következtében az ezidei őszi időszakhoz raktáromat uri- és női-divatcikkekben, vászon és fehérneműben valamint minden e szakmába tartozó egyéb cikkekben teljesen kibővítve rendeztem be, úgy hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelek.

Magamat a n. é. vevőközönség b. pártfogásába ajánlván, maradtam hazafias tisztelettel:

7-2-3

STEINER LIPÓT.

Dóczy könyvnyomda, Aranyosmaróth.